

DUCHOVNÍ SPRÁVA

Církevní sňatek osoby před tím jen občansky oddané a civilním soudem rozloučené. K učiněnému dotazu, jak v tomto případě postupovati, odpovídám toto:

Osoby pouze občansky oddané neupadají tímto činem do exkomunikace, vyjímajíc případ, že jedna ze stran byla dříve knězem nebo v řeholi složila sliby, ve kterémžto případě obě strany upadají do exkomunikace ve smyslu can. 2388 CJC. Neplatnost sňatku občanského nebo pod. před církví svatou po provedené civilní rozluce prohlašuje Ordinarius podle rozhodnutí komise kodexové v Římě ze dne 2. IV. 1919 (viz Ord. I. pražský 1919, str. 56 N. C. 7619; srvn. také Ord. I. pražský 1932, str. 23, č. 1807). Tudíž v praxi je zachovati tento postup: Při snubním protokolu zjistiti, zdali před civilním sňatkem strana neuzavřela nějaký církevní sňatek, a zdali její občanský sňatek nebyl církevně konvalidován; po tomto zjištění jest žádati Ordinariát o prohlášení občanského sňatku nicotným a o dovození straně po občanské rozluce uzavřít sňatek jiný, církevní. Při zápisu matričním rubrika stav se vyplní slovem rozloučený (a), v pozn. pak se uvede civilní rozluka občanského sňatku a ordinariátní dovození k uzavření sňatku církevního. Cihák.

Návrat odpadlíků do církve. Podle can. 2314 CJC. všichni od křesťanské víry odnadažící (apostatae) a všichni heretikové a schismatické ipso facto upadají do exkomunikace a přistoupili-li k nekatolické některé sektě ipso facto jsou infame. Absoluce od této exkomunikace in foro conscientiae jest specialis modo reservata Sedi Apostolicae. Jestliže však tento odpad, blud a schisma dostal se jakýmkoli způsobem ad forum externum Ordinarii loci, též Ordinarius praevia abiuratione iuridice peracta aliisque servatis de iure servandis, sua auctoritate ordinaria in foro exteriore absolvere potest; ita vero absolutus, potest deinde a peccato absolvi a quolibet confessario in foro conscientiae. Abiuratio vero habetur iuridice peracta, cum fit coram ipso Ordinario loci vel eius delegato et saltem duobus testibus.

Vedle ustanovení tohoto canonu jest přihlížeti i k jiným, na př. can. 2248, 2250, 2254, 2319. Nejdůstojnější biskupové naší republiky mimo to obdrželi od sv. Stolice zvláštní fakultu, aby mohli zmocniti zpovědníky, aby přijímali zpět do církve svaté servatis servandis s platností pro foro interno ac externo odpadlíky a spokojili se abiuratione private peracta, t. j. i beze svědků a bez určité formy.

Na základě uvedených kánonů, římské fakulty posledně prodloužené r. 1931 na další tři roky, a na základě ustanovení pražské konsistoře z r. 1921 (Ord. I. 1921 str. 18, č. 3169) a deklarace arcibiskupského ordinariátu v Praze z r. 1930 (Ord. I. 1930, str. 51, č. 416) může tedy duchovní správce nebo zpovědník přijímati zpět do církve kajícně se vracející bez jiného zvláštního zmocnění ordinariátem osoby, které katolicky byly pokřtěny, po státním převratu odhlásily se nebo byly odhlášeny za svého souhlasu k bezvyznání (apostatae) nebo k vyznání nekatolickému (haeretici a schismatici): v těchto případech návratu může duchovní správce spokojiti se abiuratione private peracta, tedy i beze svědků a použití formule vyznání víry zkrácené, jak jest uvedena v Ord. I. 1921, str. 18: »Věřím vše, co Bůh zjevil, co Kristus Pán hlásal, čemu svatí Apoštolové učili a čemu sv. římsko-katolická církev věřiti velí. Protože tomu všemu věřím, lítuji srdečně, že jsem se této svaté víře byl i na okamžik zpronevřil. Slibuji, že v této víře chci žiti a umříti. K tomu mi dopomáhej všemohoucí Bůh a tato jeho svatá evangelia.« Nato vracející se obdrží absolutionem a censura excommunicationis pro foro externo (Man. rit. prov. Prag. 1916 str. 31—34, odst.

5). Nato může být ve svatě zpovědi rozhrěšen od kteréhokoli zpovědníka, ovšem nejlépe, když ho vyzpovídá a rozhrěší ihned kněz, který mu dal rozhrěšení od exkomunikace pro foro externo. Ovšem nutno návrat oznámiti řádně politickému okresnímu úřadu a správci matriky narození a pokřtění, po př. poznamenati ve vlastní knize narození den návratu a přijetí do církve; rovněž nutno učiniti zápis o návratu v knize změn náboženských. U dítek do 14 let odpadá při jejich přihlášení do církve rozhrěšení od censury. V případě, že vracející se nemůže obdržeti svátostné rozhrěšení, poněvadž na př. žije v nedovoleném církevně manželství, kteréž nelze konvalidovati, jest možno přijmouti ho do církve katolické pouze pro foro externo. Jestliže by vracející se nechtěl předepsané vyznání víry složit, nezbyvalo by duchovnímu, než jeho návrat pro foro civili poznamenati s upozorněním, že před Bohem není skutečným členem katolické církve, dokud nesplní podmínky a nedostane rozhrěšení od exkomunikace.

V jiných případech, tudíž u nekatolicky pokřtěných, u odpadlých před převratem nebo později po zralém uvážení přestupujících k nekatolickému vyznání, a kdykoliv vracející se jest ještě postižen exkomunikací z jiného důvodu než odpadlictví, na př. že uzavřel sňatek před služebníkem církve nekatolické, nebo že dal vědomě pokřtiti děti od služebníka církve nekatolické, je nutno, aby duchovní správce předem si vyžádal zmocnění Ordinariátu, aby mohl absolvovat vracejícího se a censuris a přijmouti do církve svatě. V těchto případech jest záhodno, aby vracející se vykonal juridicam abiurationem, tedy coram parcho jakožto delegato ab Ordinario a před dvěma svědky, kteří spolu s ním zápis o návratu podpíší.

Čihák.

Oslobodenia od manželských prekážok. Na okresnej schôdze kňazstva istý farár poznamená: V prípadoch manželských prekážok často sa stáva, že stránky na otázku farára ako-tak pomenujú nejaký často aj nejestvujúci dôvod oslobodenia od prekážky alebo sám farár označí ten dôvod. Žiadosť o oslobodenie pošle sa potom Ordinariátu, ktorý žiadané oslobodenie zpravidla vždy dá. Farár chcějúc-nehcějúc musí sa uspokojiť s takýmto postupom, lebo zamýšľané uzavretie manželstva skoro ani v jednom prípade nedá sa už prekaziť a preto vybavenie oslobodenia od prekážky stane sa púhou formalitou. Či v takýchto pomeroch — pýta sa farár — oslobodenia od manželských prekážok majú ešte nejakého významu a či teda takto celé dišpenzovanie nie je zbytočným obťažovaním stránok, farára a Ordinariátu?

Na výšvedenú otázku toho farára odpovedáme nasledovne:

1. Pre odstránenie tej ťažkosti, ktorú farár predkláda, predovšetkým potrebné je, aby veriaci poznali učenie a predpisy cirkve katolíckej o manželstve, lebo len vtedy budú ich môcť zachovávať. Cirkev vždy dôrazne upomínala svojich kňazov, hlavne biskupov a farárov, a požadovala od nich, aby v kresťanskom vyučovaní častejšie predkládali veriacim aj učenie a predpisy cirkve o manželstve. V novšej dobe pred Kódexom Rehor XVI. v okružnom liste Summo iugiter z 27. mája 1832 § 6 nasledovné písal biskupom Bavorska: »Vestrum officium est, ut fideles... connubia inire cupientes (utí et eorum genitores, alive, sub quorum cura sunt) edoceantur sedulo, quaenam circa eam rem canonum sententia sit, graviterque moneantur, ne eos in perniciem animarum suarum perfringere audeant«; tenže pápež v apoštolskom liste Quas vestro z 30. apr. 1841 povzbudzuje biskupov Uhorska: »Vestrum aliorumque sodalium antistitum et parochorum erit, in erudiendis sive privatim sive publice fidelibus, flagrantiori in posterum zelo doctrinam et leges, ad connubia pertinentes, commemorare, accuratamque earum custodiam iniungere«; Pius IX. v liste Verbis exprimere z 15. aug. 1859 žiada biskupov Sedmihradska: »Ne cessetis unquam, Venerabiles Fratres, omni studio ecclesiasticos vestrarum Dioecesium homines,

ac praesertim parochos monere et exhortari, ut Catholicae Ecclesiae de matrimonio doctrinam fidelibus assidue diligenterque explicant, evolvant, et in illorum animis alte defigant.« To isté predpisujú aj partikulárne snemy tejto doby, na pr. ostrihomský v r. 1858 (tit. III., § 1, p. 1), pražský v r. 1860 (tit. IV, cap. XI). Kódex v kán. 1018 vyhlasuje: »Parochus ne omittat populum prudenter erudire de matrimonio sacramento eiusque impedimentis.« Pius XI. v okružnom liste Casti connubii (31. decb. 1930) hneď na začiatku vyslovuje: »Ex matrimonio (a Christo facta) renovatione tamen ut apud omnes totius orbis et cuiusque temporis gentes exoptati colligantur fructus, hominum mentes in primis debent germana Christi de matrimonio doctrina iluminari« a tento svoj okružný list dokončuje výzvou: »Quae omnia, Venerabiles Fratres, vobiscum, pastorali sollicitudine permoti, attente perpendimus, ea inter universos dilectos filios vestris curis proxime commissos, quotquot sunt e magna Christi familia, secundum christianae prudentiae normam, large evulgentur atque illustrentur velimus, ut sanam de matrimonio doctrinam omnes plene noscant itemque pericula ab errorum praeconiis parata sedulo caveant.«

Keď teda farár vo svojich kázniach nie múdrosť sveta prednáša a nie svoju slávu hľadá, lež »exponit in primis quae fideles credere et facere ad salutem oportet« (kán. 1347), keď v škole, v spolkoch, v prednáškach, v rozhovoroch s veriacimi príležitostne prudenter (kán. 1018), secundum christianae prudentiae normam (ep. encycl. Casti connubii) stále všetkých svojich veriacich (populum — kán. 1018) vyučuje o kresťanskom manželstve a pomáha si tým, že medzi nimi rozširuje cirkvou schválené knihy, spisy, časopisy, ktoré pojednávajú o kresťanskom manželstve, vtedy ten farár oprávnené môže očakávať, že jeho veriaci, súc dostatočne poučení, nebudú chcieť uzavreť svoje manželstvá proti zákonom Božím a cirkevným a že aj v prípade manželských prekážok budú vedeť súdiť, či pre oslobodenie od určitej manželskej prekážky majú dostatočný dôvod a či teda v tom prípade môžu od cirkvi žiadať oslobodenie alebo nie.

2. Keď v prípade manželskej prekážky skutočne niet žiadneho dôvodu pre oslobodenie, vtedy farár musí stránkam dľa pravidiel prudentiae pastoralis síce ale pritom rozhodne a kategoricky vysvetliť hneď pri zamýšľaní uzavretia manželstva, že ich manželstvo nie je možné, lebo cirkev v nedostatku dostatočného dôvodu neoslobodí ich od prekážky, ktorá medzi nimi jestvuje. Keby farár nie takto pokračoval a keby v takomto prípade uspokojil sa s tým nejakým snád' aj nejestvujúcim alebo aspoň nedostatočným dôvodom, ktorý stránky samé ako-tak pomenujú alebo keby on sám označil takýto dôvod a takto potom aj pre to manželstvo vyprostredkoval by od Ordinariátu oslobodenie, vtedy — odhliadnuc teraz od toho, že, výjmné prípady kán. 1054, to od Ordinariátu nesprávne vyžiadané a Ordinariátom neoprávnené dané oslobodenie je neplatné (kán. 84, 1040) a preto aj uzavretie takto dovoleného manželstva je neplatné — v prvom rade sám ten farár svojou prípadne hriešnou nedbalosťou, slabosťou, nepridržiavaním sa cirkevných predpisov zapríčinil by, že manželské zákony cirkve o prekážkach, poľažne oslobodenia od týchto prekážok nemaly by žiadneho, aspoň nie praktického významu. Poznamenať však treba, že v mnohých takých prípadoch, jaké uvádza náš farár, pre oslobodenie jestvuje dostatočný dôvod, len stránky ho nevedia, aby sme tak povedali, v kanonickej forme podali. V takýchto prípadoch úlohou farára je, aby stránkam bol na pomoc a aby po ich vypočutí a po dôkladnom preskúmaní vecí on formuloval kanonicky ten skutočný, pravdivý dôvod oslobodenia.

Ordinariát len zriedka sa môže presvedčiť sám o pravdivosti, skutočnosti dôvodu oslobodenia od prekážky manželskej. To by len vtedy bolo možné, keby stránky samé či osobne či písomne priamo sa obrátili so

svojou žiadosťou na Ordinariát; ale aj v takomto prípade Ordinariát, keďže on stránky a ich pomery nemôže poznať, musí sa obrátiť na patričného farára a pred svojim rozhodnutím musí žiadať od neho zprávu o tom, či stránkami udaný dôvod je pravdivý, či skutočne jestvuje alebo nie. Riadne ale žiadosti stránok predostiera Ordinariátu farár a on sa musí osvedčiť a ručiť za to, že predstretí dôvody žiadosti sú pravdivé. Ordinariát teda vo veci oslobodenia od prekážky manželskej len to môže skúmať, či v žiadosti uvedený dôvod alebo dôvody sú dostatočné pre oslobodenie, či je teda medzi nimi aspoň jeden causa motiva a dľa toho oslobodenie môže dať alebo ho musí odopreť.

3. Na výšuvedenú otázku farára treba teda nasledovne odpovedať: Aby manželské zákony cirkve o prekážkach a o oslobodení od týchto prekážok mali praktického významu, k tomu je potrebné: 1. aby farár stále a dobre poučoval svojich veriacich o kresťanskom manželstve a o manželských predpisoch cirkve; 2. aby farár od svojich veriacich žiadal aj zachovanie týchto predpisov a preto aby v konkrétnom prípade len vtedy predostrel žiadosť o oslobodení od manželskej prekážky, keď jestvuje dostatočný dôvod. Keby cirkev aj bez všetkých dôvodov musela oslobodzovať veriacich od svojich zákonov, vtedy tieto zákony skutočne staly by sa bezvýznamnými, zbytočnými, ale vtedy aj cirkev prestala by byť sporiadanou spoločnosťou a nemohla by konať tú úlohu, ktorú jej vytýčil jej zakladateľ, Ježiš Kristus.

Dr. Funczik.

Sobáš so sňatkovým podvodníkom. Mikuláš a Emma uzavreli pred katolíckym farárom manželstvo, ktoré, keďže všetky príslušné predpisy boli zachované, je tak cirkevne jako aj civilne platné. Neskôr ale preca vysvitlo, že Mikuláš je sňatkovým podvodníkom, ktorý už viac žienla oklamal, a že jeho zákonitou manželkou tak dľa cirkevného jako aj dľa civilného práva je Julia, s ktorou síce nežije, ale s ktorou jeho manželstvo trvá. Na základe uvedených manželstvo Mikuláša a Emmy tak cirkevne jako aj civilne bolo vyhlásené za neplatné a Mikuláš je trestaný pre dvojženstvo. Pri usporadovaní manželskej veci Mikuláša a Emmy soznámi sa s Emmou Andrej, ktorý je synom brata Mikuláša, teda je synovcom Mikuláša. Emma a Andrej sa dohodnú, že uzavru manželstvo.

Otázkou je, že či dľa kanonického práva je nejaká manželskoprávna prekážka medzi Andrejom a Emmou.

Manželstvo Mikuláša a Emmy bolo pre dvojženstvo neplatne uzavreté. Teda z tohoto manželstva nevzniká švagorský pomer medzi jedným manželom a pokrvnými druhého manžela. Dľa kán. 97 § 1 švagorský pomer vzniká len z platne uzavretého manželstva. Z tohoto nasleduje, že medzi Emmou a Andrejom prekážka švagorstva nejestvuje.

Z neplatne uzavretého manželstva vzniká prekážka verejnej mravopočestnosti, ale táto dľa kán. 1078 jestvuje len medzi mužom a pokrvnými ženy v priamej čiare v prvom a v druhom stupni a medzi ženou a pokrvnými muža v priamej čiare v prvom a v druhom stupni. Emma je ženou, ktorá s Mikulášom uzavrela neplatné manželstvo; Andrej je síce pokrvným Mikuláša v druhom stupni, ale nie v priamej, lež v bočnej čiare. Z tohoto nasleduje, že medzi Emmou a Andrejom nejestvuje prekážka verejnej mravopočestnosti.

Dľa platného kanonického práva teda z neplatného manželstva Mikuláša a Emmy nevznikla žiadna prekážka medzi Emmou a Andrejom a preto títo po vyhlásení neplatnosti manželstva Mikuláša a Emmy platne sa môžu sosobášiť.

Dr. Funczik.

Prekážka únosu a zločinu. Fridrich a Elvira už dlhší čas boli zasnúbení. Pred uzavretím manželstva Fridrich ešte odcestuje do cudzozemska, ale medzitým Elvira na žiadosť svojich príbuzných uzavre manželstvo s Leopoldom. Fridrich príduc domov pri nejakej príležitosti násilne unesie

Elvíru, aby s ňou neskoršie mohol uzavreť manželstvo. Leopold dozvediac sa o únose svojej manželky, zastrelí sa. Po istom čase Fridrich a Elvíra hlásia sa u katolíckeho farára, že chcú uzavreť manželstvo.

Otázkou je, či medzi Fridrichom a Elvírou následkom násilného únosu a zastrelenia sa Leopolda jestvuje nejaká manželskoprávna prekážka.

1. V našom prípade jestvovala prekážka únosu, lebo Fridrich násilne uniesol Elvíru s tým úmyslom, aby s ňou neskoršie, keď jej manželstvo nejakým spôsobom, na pr. civilným rozlúčením, prestane, uzavrel manželstvo. Otázkou je ale, že táto prekážka dokiaľ trvá, či ona následkom niečoho sama od seba prestane alebo či k jej odstráneniu je potrebné oslobodenie. Kán. 1047 § 1 vyslovuje, že táto prekážka trvá »quandiu mulier in potestate raptoris manserit«. Z tohoto nasleduje, že prekážka únosu nie je trvalá (impedimentum perpetuum), ktorá len oslobodením môže byť odstránená, lež že je ona len dočasná (impedimentum temporaneum), ktorá pri splnení určitých podmienok sama od seba zanikne, prestane. Podobne je tomu v prípade prekážky veku, kde dosiahnutím zákonom určitého veku prekážka sama od seba zanikne. Kánon 1074 však neuspokojuje sa tým, že vo svojom § 1 vyslovuje výšvedenú všeobecnú normu o dočasnosti prekážky únosu; v § 2 sám dáva authentický výklad tejto normy nasledujúcim vysvetlením, ktoré doslovným prevzal z trientského práva (Sess. XXIV. c. 6. de ref. matr.): »Quod si rapta, a raptore separata et in loco tuto ac libero constituta, illum in virum habere consenserit, impedimentum cessat.« Týmto authentickým výkladom sú určené teda tie podmienky, pri splnení ktorých prekážka únosu sama od seba zanikne. Tieto podmienky sú: 1. separatio; 2. locus tutus ac liber; 3. consensus mulieris in matrimonium. V konkrétnom prípade treba skúmať, či tieto podmienky sú alebo nie sú splnené a dľa toho sa musí rozhodnúť, či prekážka ešte trvá alebo už zanikla.

V našom prípade Fridrich a Elvíra spolu sa hlásia u katolíckeho farára, že chcú uzavreť manželstvo. Farár teda musí zistiť, či Elvíra už oddelene od Fridricha, na bezpečnom a slobodnom mieste žije, či ona, čo prípadne dľa predpisu kán. 1020 § 2 zvláštnym jej vypočutím má byť zistené, nie je už vo fyzickej alebo morálnej moci Fridricha a či slobodne sa rozhodla a dáva súhlas k manželstvu s Fridrichom. Keď farár zistí, že tieto podmienky sú splnené a keď prípad, keďže ide o vec mimoriadnu a vážnu, oznámil Ordinariátu, ktorý tiež konštatuje splnenie podmienok, vtedy môže správne súdiť, že v prípade prekážka únosu už zanikla.

2. Prekážka zločinu v našom prípade vtedy jestvuje, keď zastrelenie sa Leopolda je jedným z tých činov, ktoré kán. 1075 vypočíta.

Pri zisťovaní toho, či v našom prípade jestvuje prekážka zločinu, prvou otázkou ovšem musí byť, či samovražda Leopolda nejako súvisí s násilným únosom jeho manželky Elvíry. Dajme tomu, že tento súvis je dokázaný z nejakého dopisu, ktorý Leopold zanechal, alebo je on dokázaný z výpovedí svedkov, ktorí to dokazujú na základe rečí a chovania sa Leopolda pred samovraždou. Po tomto už môžeme prikróčiť k skúmaniu činov, ktoré kán. 1075 vypočíta, a srovnávať ich s našim prípadom. Prvý čin ač prvá forma prekážky zločinu (nemine machinante), ktorú kán. 1075 uvádza, v našom prípade nejestvuje, lebo v našom prípade neide o cudzoložstvo a sľub alebo uzavretie manželstva. Podobne nejestvuje v našom prípade ani tretia forma prekážky zločinu (utroque machinante), ktorú kánon uvádza vo svojom treťom bode, lebo Elvíra bola násilne unesená Fridrichom, ona teda nesiúhlasila so svojím únosom a preto ani nebola príčinou smrti svojho manžela. Ostáva nám teda len druhá forma prekážky zločinu (alterutro machinante), ktorú kánon uvádza vo svojom druhom bode a musíme zistiť, či v našom prípade táto forma prekážky zločinu jestvuje alebo nie.

K tomu, aby vznikla prekážka zločinu alterutro machinante, vyžaduje sa, aby muž a žena za trvania tohože manželstva jedného z nich spáchali medzi sebou cudzoložstvo a jeden z nich spáchal vraždu manželskej stránky. Hlavné podmienky tejto formy prekážky zločinu sú teda: 1. cudzoložstvo a 2. vražda manželskej stránky vykonaná jedným z cudzoložníkov. Vraždu manželskej stránky môže vykonať jeden z cudzoložníkov alebo fyzicky (na pr. vlastnoručne ju zastrelí, prebodne, uderí, dá jej otravu atď.), alebo morálne (na pr. najatím vraha, rozkazom vraždy, radou, prosbou, žiadosťou vraždy atď.), ale v každom prípade úmysel vraždy musí byť u jedného z cudzoložníkov, tento musí byť pôvodcom vraždy či fyzicky či morálne. Z tohoto nasleduje, že keď úmysel vraždy manželskej stránky je nie u jedného z cudzoložníkov lež u tretej osoby, ktorou môže byť aj sama tá manželská stránka a vtedy ide o samovraždu, keď teda pôvodcom vraždy manželskej stránky je nie jeden z cudzoložníkov lež tretia osoba, vtedy jedna z hlavných podmienok prekážky zločinu formy alterutro machinante chýba, totižto vražda manželskej stránky vykonaná jedným z cudzoložníkov a preto v takomto prípade prekážka zločinu nejestvuje.

V našom prípade Fridrich len uniesol Elvíru, ale nezavraždil jej manžela a ani nemal úmysel túto vraždu vykonať. Hoci teda Leopold, ako to dokazuje jeho zanechaný list alebo svedkovia, následkom únosu Elvíry Fridrichom spáchal samovraždu, preca Fridrich ani fyzicky ani morálne nezapričinil smrť Leopolda.

Z uvedených nasleduje, že medzi Fridrichom a Elvírou prekážka únosu splnením podmienok už zanikla a prekážka zločinu nejestvuje. Keď teda inej prekážky niet medzi nimi, môžu uzavrieť manželstvo. Dr. Funczik.

O návštevě divadel školními dětmi. Dotaz: Farní úřad v B. u P.: Prosim o sdělení, co praví platné zákony a nařízení o návštevě divadel školními dětmi. Kterých divadel se mohou děti zúčastniti jako diváci, kdy, které školní děti, na která školní divadla může učitel dáti dětem dovolení a čím se musí učitel řídití.

Odpověď: Řád školní a vyučovací pro školy obecné a měšťanské (nař. ze dne 29. září 1905, č. 13.200 — říš. zák. čís. 159, min. věstník z r. 1905, č. 49) a prováděcí předpis k němu vydaný (vynes. zem. škol. rady ze dne 13. června 1907, čís. 25.704) stanoví toto: § 79, odst. 5: »Choditi do veřejných výstav, divadelních představení a koncertů jest dovoleno v průvodu rodičů nebo jejich zástupců za podmínek výše uvedených.« Tvtó podmínky uvádí týž paragraf ř. šk. a v., a to v odst. 1: »... jen tehda, když prováděný kus nebo program po mravní a náboženské stránce jest nezávadný a když ani chování, pilnost, prospěch a školní návštěva dítká nevzbuzuje obav.« A dále téhož paragrafu odst. 4 uvádí: »... není-li žádných pochybností vzhledem k místnosti a nekoná-li se produkce v pozdních hodinách večerních.« — Prováděcí předpis: »Podle § 79, odst. 5, se dovoluje dítkám školním choditi do veřejných divadelních a jiných představení a koncertů jen v průvodu rodičů nebo jejich zástupců, při čemž se předpokládá, že prováděný kus nebo program po mravní a náboženské stránce jest nezávadný a že vyloučevn isou obavy, aby nevzaly škody chování, pilnost, prospěch a školní návštěva dítek. Rozhodnutí o těchto věcech nemůže býti přenecháno pouze rodičům nebo jejich zástupcům. Školní dítky mohou tedy divadelní a jiná představení a koncerty zpravidla jen tenkrát navštíviti, dostalo-li se jim k tomu dovolení třídního učitele.«

H.

UDÁLOSTI

Dr. Antonín Prečan, arcibiskup olomoucký, slavil v těchto dnech desáté výročí svého nastoupení na trůn arcibiskupský. Narozen 8. března 1866 ve Velikém Týnci u Olomouce, studoval na gymnasiu olomouckém. Roku 1885 vstoupil do semináře v Olomouci, kde byl po dokonání studií roku 1889 vysvěcen na kněze. Byl kaplanem v Bartošovicích, po dvou letech stal se kaplanem v Kelči. Roku 1894 byl jmenován adjunktem bohoslovecké fakulty v Olomouci. Arcibiskup Kohn jmenoval ho úředníkem své konsistoře; tu zastával Prečan postupně různé úřady. Roku 1902 byl jmenován suplentem církevního práva na bohoslovecké fakultě v Olomouci a přednášel tuto vědu 22 let. Byl vynikajícím znalcem kanonického práva. Roku 1921 jmenoval arcibiskup Stojan Prečana generálním vikářem; za dva roky stal se tento kanovníkem metropolitním. Po smrti arcibiskupa Stojana byl 10. listopadu 1923 jmenován dr. Prečan jeho nástupcem. Za deset let svého působení ukázal arcibiskup Prečan, že je důstojným nástupcem Stojanovým. Příslavná dobročinnost Stojanova našla v arcibiskupu Prečanovi pokračovatele. Ačkoliv utrpěl mnoho pozemkovou reformou, přece za deset let svého řízení diecése založil celou řadu nadací ve prospěch chudých studentů, bohoslovců, rozdal velké částky na podporu různých charitativních ústavů a vůbec, kde bylo třeba pomoci. Duchovní dobro své diecése má arcibiskup Prečan hlavně na zřeteli. Stará se mnoho o kněžský dorost. S jednotou duchovenstva pečoval všemožně o zvětšení počtu bohoslovců. Bůh žehnal jeho snaze a dnes má seminář olomoucký přes 300 chovanců. Arcibiskup Prečan vystavěl nové křídlo seminární budovy, skoupil činžovní domy v okolí semináře, aby mohl seminář dále rozšiřovati. Mimo kněžský dorost jest předmětem pastorační péče arcibiskupa Prečana periferie velkých měst. Na periférii olomoucké v Hejčíně vystavěl proto veliký a krásný kostel sv. Cyrila a Metoděje a v jiném předměstí téhož města v Hodolanech zřizuje novou duchovní správu. Moravská Ostrava, největší město jeho diecése, těší se zvláštní jeho péči. Jeho přičiněním dostává se městu svého kostela, jsou sem povoláni členové Kongregace redemptoristů, aby pracovali o prohloubení náboženského života. Do jiných měst povolává františkány a salesiány a vůbec jest jeho snahou povznese náboženského uvědomění, dobrá a účinná pastorece. Za deset let vykonal arcibiskup Prečan jistě velmi mnoho jako svědomitý pastýř stádece sobě svěřeného; proto se těší všeobecně úctě a lásce svého kněžstva i všeho věřícího lidu. Ad multos annos.

R.

Naše bohoslovecké fakulty vykazují v letošním školním roce značný přírůstek posluchačů proti loňskému roku. Na prvním místě stojí fakulta olomoucká s 310 posluchači. Z nich je 209 Čechů, 73 Němců; ze Slovenska studuje zde 12 Slováků, 5 Maďarů, z Podkarpatské Rusi 9 Rusinů; mimo to je tu zapsán jeden Polák. Bohoslovecká fakulta Karlovy university v Praze má letos 141 posluchačů. Kromě 95 seminaristů studuje zde 7 Slováků, jeden Rusin, 11 posluchačů je národnosti maďarské a německé. Z kleriků řádových studuje zde 11 křížovníků, 8 premonstrátů, 3 františkáni, 10 benediktinů, 5 maltánů, 1 kapucín, 1 Srdce Páně. Na bohosl. fakultě německé university jsou zapsáni 74 Němců. Celkem studuje na obou fakultách pražských 235 bohoslovců. Všechny tři fakulty bohoslovecké v našem státě mají 545 posluchačů. — Veliký nedostatek kněžstva, v posledních letech zvlášť patrný, má svůj vliv i na profesorské sbory jednotlivých fakult, takže není možno včas postarati se o změny v profesorském sboru. Na bohoslovecké fakultě Karlovy university nejsou definitivně obsazeny tři stolice, a to stolice Starého zákona po zemřelém profesoru J. Slabém, pastorální bohoslvi

po prof. J. Čihákovi, který se stal metropolitním kanovníkem u sv. Víta v Praze, a stolice církevního práva po prof. Aloisu Soldátovi, který odešel na odpočinek. Profesorský sbor bohoslovecké fakulty německé university ztratil v poslední době úmrtím profesora pastorálního bohosloví J. Jatsche a profesora církevních dějin A. Naegleho. Do Münsteru odešel prof. dogmatiky J. Schmaus a stolicí semitských jazyků opustil prof. J. Rieber odchodem na odpočinek. V Olomouci zemřel prof. základního bohosloví J. Skrabal. Složení profesorských sborů na bohosloveckých fakultách jeví se takto: V Praze na Karlově universitě je šest řádných profesorů (jeden má dovolenou), tři mimořádní, čtyři soukromí docenti, tři suplenti a jeden asistent (jedno místo asistentké jest neobsazeno). Na bohoslovecké fakultě německé university přednáší letos pět řádných profesorů, jeden mimořádný, dva asistenti, tři soukromí docenti, dva lektori. Bohoslovecká fakulta v Olomouci má sedm řádných profesorů, čtyři mimořádné, jednoho soukromého docenta, dva suplenty, jednoho lektora a dva adjunktů. Na této fakultě konají se přednášky ve 103 týdenních hodinách, 16 hodin týdně je věnováno cvičením, v Praze na bohosl. fakultě Karlovy university přednáší se osmdesát týdenních hodin a koná se 22 hodin cvičení, a na německé universitě koná bohosl. fakulta 70 hodin přednášek a devět hodin cvičení. Mimo obvyklé přednášky, které se povinně konají každý rok, přednáší letos na bohosl. fakultě Karlovy university soukr. docent dr. Beran o Katolické akci, prof. Cibulka o ochraně církevních památek, docent dr. Perlík o ochraně církevně hudebních památek zvláště. Pro praksi dobře poslouží posluchačům výklady prof. dra Šimy o právním vedení farní kanceláře. Na bohosl. fakultě německé university přednáší letos prof. dr. Steinmetzer o babylonských kulturních dějinách a assyrských nápisech. Na fakultě olomoucké jsou přednášky ze srovnávacích dějin náboženství suplenta dra Matzke; prof. Vašica přednáší přehled náboženských dějin ruských a otázky cyriometodějské.

R.

Počet studujících katol. theologie v roce 1933-34 v Československu. »Museum«, časopis slovanských bohoslovců, v I. čísle letošního 65. ročníku str. 22—24 uvádí přehled bohoslovců v naší republice. Podle něho jsou u nás tři bohoslovecké fakulty, 13 diecézních učilišť a dvě řeholní učiliště. Všech bohoslovců je 1.712: Čechů 594, Němců 372, Slováků 354, Maďarů 74, Poláků 22, Rusínů 43, Lužičtí Srbové 1, jiných 11. Podle učilišť má Olomouc 310, Praha 235, Brno 162, Hradec Králové 136, Litoměřice 136, Trnava 136, České Budějovice 114, Košice 75, Nitra 72, Spiš. kapitula 68, Báňská Bystřice 64, Prešov 53, Vidnava 52, Rožňava 32, dominikánský ústav v Olomouci 22, učiliště redemptoristů v Obořišti 45. Řádových bohoslovců je 161. V cizině na bohosloveckých fakultách studuje 59 našich bohoslovců.

Další vzdělávání se duchovenstva v Římě. Ve smyslu kán. 129 a 131 C. J. C. jest povinno katolické duchovenstvo po ukončených studiích dále se vzdělávati, zejména v praksi morální, liturgické a asketické. V Římě pořádá měsíční konference duchovenstva Sdružení římského kleru (Pia Unione di S. Paolo Apostolo) v kostele sv. Apolináře, spojené s krátkou pobožností a řešením praktických případů z mravovědy a z liturgiky. Těchto konferencí jsou povinni se zúčastňovati všichni, kdož chtějí obdržeti a podržeti jurisdikci zpovědní. Římský vikariátní úřad oznamuje již v listopadu přesná data na celý rok, kdy se budou zmíněné konference konati. — Mimo to na výslovné přání papežů Benedikta XV. a Pia XI. konají se na Řehořově universitě každý čtvrtek večer pro římské duchovenstvo zvláštní přednášky z bohovědy asketicko-mystické. Letos bude zde přednáseti prof. G. Guibert T. J. o »reformě života a nabývání ctností«. V první části pojedná o metodické nutnosti obnovy životní, v druhé o prostředcích, t. j. o zpytování svědomí, časté sv. zpovědi, umrtvování, pořádku života denního atd., v části třetí o pořádku, jaký jest zachovávat při získávání kněžských ctností.

Z Města Vatikánu. 25. listopadu ukončila se duchovní cvičení ve Vatikáne, jichž se zúčastnil sv. Otec. V druhé polovině listopadu vykonali předepsanou návštěvu hrobů apoštolských a sv. Otcí podali zprávu o stavu svých diecézí nšpp. arcibiskup dr. Leopold Prečan z Olomouce, biskupové Msgre Šimon Bárta z Českých Budějovic a Msgre dr. Antonin Weber z Litoměřic. — 12. prosince zúčastní se sv. Otec ve velechrámu sv. Petra slavné pontifikální mše sv., která bude sloužena u příležitosti svátku P. Marie Quadalupské za katolíky mexické. — Dne 14. listopadu 1934 bude provedeno svatořečení blah. Jany Antidy Thouretové. — Don Bosco bude kanonisován asi v březnu 1934.

Noví svatí. Posv. kongregace Obřadů konala dne 28. listopadu t. r. schůzi za přítomnosti sv. Otce, v níž bylo odhlasováno »Tuto« pro svatořečení blahoslaveného Jana Bosco, zakladatele salesiánů a Dcer Pomocné Panny Marie. Rovněž bylo rozhodnuto o pravém mučednictví služebníků Božích Rocha Gonzaleza de Santa Cruz, Alfonse Rodrigueza a Jana del Castillo, kněží z Tovaryšstva Ježíšova. Dne 8. prosince 1933 bude slavnostní svatořečení Marie Bernadety Soubirousové, při čemž z rozkazu generálního vikáře římského od 11 do 11½ hodiny budou hlaholiti všechny zvony v Římě i v předměstích.

Noví blahoslavení. Posv. kongregace Obřadů dne 26. listopadu t. r. pronesla své »Tuto« pro kanonisaci blah. Pongrilia Marie Pirotti a blah. Marie Michaely od nejsvětější Svátosti. — Dne 24. listopadu táž kongregace přezkoušela kanonické procesy blahorečení, které vykonala turinská kurie arcibiskupská o zázracích Josefa Benedikta Cottolengo, kurie v Innomostí o zázraku Konrada von Parzham, kurie v Barceloně o zázraku Antonína M. Clareta. O Contardu Ferrini byly zkoušeny dva zázraky. Znovu se zahajuje jednání o blahorečení arcivévodkyně Magdaleny Rakouské a jesuity P. Jakuba Rema.

Výstava knih eucharistických v Miláně. Již po několik roků koná se v Itálii výstava katolického tisku. Letošní milánská výstava bude mít zvláštní oddíl knih eucharistických. Budou zde vystavena jen díla památná prvotřídní, rukopisy staré, prvotisky, umělecké vazby; na prvním místě mají zde býti spisy a knihy týkající se dějin Eucharistie a úcty eucharistické; příručky pobožnosti jsou vyloučeny z této výstavy eucharistické. Mezi jiným bude tam také pořádek a nařízení pro slavnost Božího Těla, který vydala provisorní vláda r. 1848.

Elsasko zemí misionářů. Na druhém sjezdu misijním ve Strasburgu konstatoval P. A. Schmidlin, že Elsasko dalo světu poměrně nejvíce misionářů. Neboť z 840.000 katolíků této země vyšli: 1 apoštolský delegát, 13 apoštolských vikářů, 16 apoštolských prefektů, 700 misionářů kněží, 300 bratří misijních, 500 sester; jejich péčí vzniklo 11 apošt. škol s 900 chovanci. Papežské dilo misijní jest zde zavedeno v 720 farnostech.

Americký katolický kněz v čele zemského úřadu práce. Podle zprávy z Nového Yorku jmenoval prezident Roosevelt Msgra Petra Wynhovena předsedou zemského úřadu práce v Novém Orleaně. Msgre Wynhoven jest dlouho sociálně charitativně činný, zejména v kruzích dělnických. R. 1919 založil velikou hospodářsko-obchodní školu, reguluje arcidiecéšní úřední list Katolická akce jihu, nedávno byl jmenován předsedou státního úřadu pro textilní průmysl.

V Kanadě jest podle statistiky z posledních let asi 4½ milionu katolíků, 13 arcibiskupství a 37 biskupství. Rozloha této země jest větší než Spojených států amerických a duchovní správa jest tu velice obtížná. Pro 50.000 katolíků československých není tam dosud ani jediné duchovní správy s knězem českým nebo slovenským. Jenom zasluhou spolku sv. Rafaela mohl je v posledních letech navštívit dp. Tománek z Ameriky a dp. Florián ze Slovenska. Hospodářská krize v této zemi velice doléhá i na naše emi-

granty. Tamní biskupové a katolické organizace charitativní snaží se pomáhati nuzným a hladovějícím tiskem a všemožnou podporou. R.

Slovinci na hrobu biskupa Mahniče v Záhřebu. Katolíčti Slovinci přicházejí každého roku na hrob biskupa Mahniče do Záhřebu. Dne 10. září přišlo 700 poutníků na zpáteční cestě z Marije Bistricy a vedl je prof. L. Pavlič, národní poslanec bělehradský. Byli mezi nimi i katolíčti horníci a skauti. Položili věnec na hrob biskupa Mahniče. V promluvě prohlásil poslanec Pavlič, že se bude ze všech sil starati o to, aby členové glagolaři třetího řádu svou působnost přenesli i do Slovinska. Po požehnání v kostele na sv. Ksaveru provinciál dr. Pijo Dujmovič vytyčil významnými slovy velikost biskupa Mahniče a poděkoval za zamýšlenou práci glagolařů třetího řádu v Slovinsku. Vyzval přítomné, aby zařídili doma, čeho je potřebl, aby byla umožněna práce otců glagolařů a aby staroslovanský jazyk se ozýval ve slovinských kostelích, poněvadž dosud my katolíci vážili jsme si málo velkoleposti výsady, kterou mají otcové třetího řádu ve službě boží. Dr. Mahnič jako profesor bohosloví v Gorici vystoupil rázně proti liberálnímu běhli ve slovinské literatuře. Jako biskup ostrova Krku pracoval o obrodě národa chorvatského na základě katolickém. Po válce odvezli ho Italíáni do Italie, odkud pak nemocen byl po čase vrácen. Zemřel v Záhřebu. Chorvaté velmi si váží dr. Mahniče jako zakladatele katolické organizace.

Fr. H. Zundálek.

V Palestině zemřel po krátkém dvouměsíčním úřadování Msgr Bartolini, apoštolský delegát pro Palestinu, Egypt, Arabii a Ethiopii. Stal se nástupcem nynějšího nuncia v Bukurešti Msgra Valeri. Pohřbu Msgra Bartoliniho zúčastnili se nejen zástupci vlády a diplomatického sboru, nýbrž i zástupci všech nesjednocených křesťanů.

† **Johannes Linneborn**, spisovatel v oboru církevních dějin a církevního práva, zemřel 22. ledna 1933 v Paderbornu. Narodil 5. března 1867. Po studiií bohosloveckých věnoval se studiu církevních dějin Westfálska. Roku 1910 byl povolán na vysokou školu v Paderbornu jako profesor církevního práva. Vydal Grundriss des Eherechts nach dem Codex iuris canonici (v r. 1933 vyšlo 4. a 5. vydání). R. 1919 stal se kanovníkem v Paderbornu, byl poslancem pruského sněmu za stranu centra.

Mše sv. bez paramentů mezi bandity. K žádosti generálního představeného Tovaryšstva Ježíšova dovolil sv. Otec Pius XI. dvěma jezuitským zajatým kněžím od čínských loupežníků P. Avitovi a P. Estebanovi v roce 1932 v Číně sloužit občas votivní mši sv. de Beata Virgine bez paramentů, bez posvěceného kalicha a bez svíček, dostanou-li trochu pšeničného chleba a trochu čínského vina. (Osservatore Romano č. 246/33.)

Konverse ke katolické církvi důvodem církevní rozluky u pravoslavných Srbů? Jestliže jeden z pravoslavných manželů odpadl od pravoslaví k nekřesťanskému vyznání (židovství, mohamedánství), mohla druhá strana dožadovati se rozluky manželství a uzavřítí nový sňatek (ve smyslu tak zv. privilegia Paulína). V poslední době vydal pravoslavný patriarcha bělehradský manželství zákon, podle kterého strana orthodoxní může žádati za rozloučení manželství také tehdy, když druhá strana zřekla se pravoslaví a přijala viru katolickou nebo jinou křesťanskou. Muž pravoslavný po 30 letech klidného manželství a po 12 letech přestupu druhé strany ke katolické víře žádá nyní podle tohoto nového zákona o rozluky a dovolení uzavřítí nový sňatek orthodoxní. (O. R. 220/33.)